

Γ.Ν.Α «Ο Ευαγγελισμός»

10 Δεκεμβρίου 2014

Γ.Ν.Α «Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
Γ' ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: DR. Γ. ΜΟΥΣΟΥΛΗΣ

«Άνδρας 67 ετών με οστικά άλγη και πυρετό»

Σχολιασμός

Γεώργιος Ν. Κολυβάς

Ειδικευόμενος Παθολογίας

Παρουσίαση Περιστατικού

- Ασθενής 67 ετών που προσήλθε λόγω άλγους οσφύος με συνοδό πυρετό από εβδομάδων
- Γενική αίματος με ορθόχρωμη αναιμία, Ht περί το 32%, Hb 10,5 g/dl, ΔΕΚ % 0,58%.
- Αξονική άνω κάτω κοιλίας και ΟΜΣΣ η οποία αναδείκνυε την ύπαρξη κατάγματος Ο5 σπονδύλου και μικτού τύπου οστικές αλλοιώσεις Ο.Μ.Σ.Σ/λεκάνης/ισχίων.
- Έλεγχος πεπτικού με γαστροσκόπηση και κολοσκόπηση αρνητικός.
- Χρόνιος καπνιστής, χειρουργηθέν ανεύρυσμα κοιλιακής αορτής, στεφανιαία νόσος (bypass προ 23ετίας), αρτηριακή υπέρταση, δυσλιπιδαιμία υπό αγωγή και διαφραγματοκήλη
- Όψη πάσχοντος, ωχρότητα δέρματος και επιπεφυκότων. Ευαισθησία οσφύος στην πλήξη.

Διαφορική Διάγνωση

1. Λοιμώδη
2. Καταστάσεις που προέρχονται από το οστό
3. Αιμοποιητικοί καρκίνοι
4. Μη αιμοποιητικοί καρκίνοι

Λοιμώδη

◎ Οστεομυελίτιδα

1. Μικροβιακά αίτια
  - i. Gram (+)
  - ii. Gram (-)
2. Φυματίωση
3. Βρουκέλλωση

Οστεομυελίτιδα

- ⦿ Αιματογενής διασπορά
- ⦿ Επινέμηση από παρακείμενη πυογόνο εστία
- ⦿ Άμεσος ενοφθαλμισμός (ιατρογενής-χειρουργικός)

ΜΙΚΡΟΒΙΑΚΑ ΑΙΤΙΑ

- ⦿ Σταφυλόκοκκος: aureus (MSSA,MRSA), epidermidis
- ⦿ Propionibacterium acnes
- ⦿ Gram (-)
- ⦿ Bartonella, tropheryma whipplei

Δύσκολή η απομόνωση σε ΑΜΚ

Οστεομυελίτιδα

● Πιθανή προέλευση λοιμώξεως

1. Δέρμα
2. Κεντρικές φλεβικές γραμμές
3. Βηματοδότης
4. Ενδοκαρδίτις
5. Ουροποιητικό/γεννητικό
6. Ενδοκοιλιακές λοιμώξεις

● Συννοσηρότητες

1. Σακχαρώδης διαβήτης
2. Στεφανιαία νόσος
3. Ανοσοκαταστολή
4. Ca
5. Νεφρική ανεπάρκεια υπό αιμοκάθαρση
6. Χρήστες IVD

Οστεομυελίτιδα

– ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

- Άλγος
- Πυρετός
- Εκδηλώσεις απ' την πρωτοπαθή εστία (π.χ. ενδοκαρδίτις)
- Νευρολογικά
  - Ριζίτις
  - Αδυναμία
  - Υπαισθησία
  - Παραπληγία

– ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ

- ⊙ Λευκοκυττάρωση, ουδετεροφιλία
- ⊙ Αύξηση CRP, TKE (σχεδόν 100%)
- ⊙ Θετική AMK (58%)

– ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ

- Παρασπονδυλικό απόστημα (26%)
- Επισκληρίδιο απόστημα (17%)
- Μεσοσπονδύλιο απόστημα (5%)
- Απόστημα ψοίτου
- Νευρολογικές επιπλοκές (38%)

⊙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΤΙΚΑ

- MRI >>> CT
- Scanning τριών φάσεων με Tc^{99m}

CT θώρακος/κοιλίας
Triplex καρδιάς

Αρνητικά

Φυματιώδης Οστεομυελίτιδα

Νόσος του Pott

- ⦿ Προσβολή της κατώτερης θωρακικής ή ανώτερης οσφυϊκής μοίρας της σπονδυλικής στήλης
- ⦿ Αιματογενής διασπορά του μυκοβακτηριδίου της φυματίωσης συνήθως από πνευμονική εστία
- ⦿ Διασπείρεται από δυο γειτονικούς σπονδύλους στον μεσοσπονδύλιο δίσκο, ενώ, αν η νόσος περιορίζεται σε ένα σπόνδυλο τότε απουσία προσβολής μεσοσπονδύλιου δίσκου
- ⦿ Κλινικά σημεία: Πόνος στη ράχη, πυρετός με απογευματινή έξαρση, νυχτερινοί ιδρώτες, ανορεξία, ψηλαφητή μάζα στην περιοχή της βλάβης που συνοδεύεται πολλές φορές από παραισθησίες και μυϊκή αδυναμία των κάτω άκρων
- ⦿ Δερμοαντίδραση Mantoux θετική στο 84-95% των ανοσοεπαρκών ασθενών (Δεν πάσχουν από AIDS, ηπατική ή νεφρική ανεπάρκεια, σακχαρώδη διαβήτη)

Φυματιώδης Οστεομυελίτιδα

Νόσος του Pott

- ✓ Mantoux αρνητική
- ✓ CT θώρακος αρνητική
- ✓ Δεν αναφέρεται στο ιστορικό του παρουσία πνευμονικής νόσου στο οικογενειακό ή άμεσο περιβάλλον

Οστεομυελίτιδα από Βρουκέλλα

- Η βρουκέλλα είναι Gram-αρνητικό κοκκοβακτηρίδιο
- Τα πιο σοβαρά περιστατικά βρουκέλλωσης στον άνθρωπο αποδίδονται κυρίως στη *B. melitensis* και τη *B. suis*
- Η μόλυνση στον άνθρωπο γίνεται μετά από επαφή με μολυσμένες εκκρίσεις των ζώων ή με αυτοεμβολιασμό (προσωπικό εργαστηρίου).
- Πύλες εισόδου αποτελούν η γαστρεντερική οδός (κατανάλωση μη παστεριωμένου γάλακτος ή προϊόντων), το δέρμα (μέσω αμυχών) και η αναπνευστική οδός.
- Σχεδόν κάθε όργανο του σώματος μπορεί να αποτελέσει στόχο του βακτηρίου.

Οστεομυελίτιδα από Βρουκέλλα

● Κλινικά χαρακτηριστικά της βρουκέλλωσης στον άνθρωπο

- ❑ Πυρετός (συνεχής ή κυματοειδής)
- ❑ Κόπωση, ανορεξία, μυαλγίες, αρθραλγίες, κεφαλαλγία
- ❑ Εφίδρωση
- ❑ Μέτρια λεμφαδενοπάθεια (10-20%)
- ❑ Ηπατομεγαλία ή σπληνομεγαλία (20-30%)
- ❑ Μη ειδικές δερματικές εκδηλώσεις (βλατίδες, έλκη, όζοι, πετέχειες) -5%
- ❑ Απώλεια βάρους σε χρόνια περιστατικά

● Επιπλοκές

- ❑ Οστεομυελίτιδα

● Διάγνωση

- ❑ Wright
- ❑ Έμμεση Coombs
- ❑ Δοκιμασία σύνδεσης συμπληρώματος
- ❑ Elisa για IgM, IgG
- ❑ PCR για βρουκέλλα

Αρνητικά

Καταστάσεις που προέρχονται από το οστό

Πρωτοπαθείς όγκοι οστών

Πρόέλευση από:	Καλοήθεις	Κακοήθεις
ΟΣΤΙΤΗ ΙΣΤΟ (Σκληρυντική απεικόνιση)	Οστική νησίδα Οστέωμα Οστεοειδές οστέωμα Οστεοβλάστωμα	Οστεοσάρκωμα Παροστικό οστεοσάρκωμα
ΧΟΝΔΡΙΝΟ ΙΣΤΟ (Διαυγαστική με εσωτερικές αποτιτανώσεις)	Χόνδρωμα Χονδροβλάστωμα Χονδρομυξοειδές ίνωμα Οστεοχόνδρωμα	Χονδροσάρκωμα Διαφοροποιημένο χονδροσάρκωμα Μεσεγχυματικό χονδροσάρκωμα
ΙΝΩΔΗ ΙΣΤΟ (Διαυγαστική απεικόνιση)	Μη οστεοποιό ίνωμα Δεσμοπλαστικό ίνωμα Ινωμάτωση	Ινοσάρκωμα Ινώδες ιστιοκύττωμα Paget's
ΓΙΓΑΝΤΟΚΥΤΤΑΡΑ (Διαυγαστική απεικόνιση)	Γιγαντοκυτταρικός όγκος Ανευρυσματική κύστη	Κακοήθης γιγαντοκυτταρικός όγκος
ΑΓΝΩΣΤΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Μονήρης οστική κύστη	Κακοήθης στρογγυλοκυτταρικός όγκος ☐ Ewing's σάρκωμα ☐ Νευροβλάστωμα ☐ Δικτιοσάρκωμα

Καταστάσεις που προέρχονται από ΤΟ ΟΣΤΟ

Προερχόμενοι από άλλους ιστούς στα οστά

Προέλευση από:	Καλοήθεις	Κακοήθεις
ΑΓΓΕΙΑ	Αιμαγγείωμα Κυστική αιμαγγειωμάτωση Αιμαγγειωμάτωση Αιμαγγειοπερικύττωμα	Αιμαγγειοσάρκωμα
ΝΕΥΡΑ	Νευρίνωμα Νευριλήνωμα	Νευρινωσάρκωμα Νευρινωβλάστωμα
ΛΙΠΟΣ	Λίπωμα	Λιποσάρκωμα
ΝΩΤΙΑΙΑ ΧΟΡΔΗ		Χόρδωμα
ΕΠΙΘΗΛΙΟ	Δερμοειδές εμφύτευμα	Αδαμνίνωμα

Καταστάσεις που προέρχονται από το οστό

- Προέρχονται από οποιονδήποτε ιστό του οστού
  - ❖ Οστέωμα
  - ❖ Οστεοειδές οστέωμα
  - ❖ Οστεωσάρκωμα
  - ❖ Σάρκωμα Ewing
  - ❖ Γιγαντοκυτταρικός όγκος
  - ❖ Νόσος Paget
  - ❖ Ιστιοκυττάρωση κυττάρων Langerhans
  - ❖ Όγκοι αγγείων οστού

Καταστάσεις που προέρχονται από το οστό

⦿ Προέρχονται από οποιονδήποτε ιστό του οστού

- ❖ Οστέωμα
- ❖ Οστεοειδές οστέωμα
- ❖ Οστεωσάρκωμα
- ❖ Σάρκωμα Ewing
- ❖ Γιγαντοκυτταρικός όγκος
- ❖ Νόσος Paget
- ❖ Ιστιοκυττάρωση κυττάρων Langerhans
- ❖ Όγκοι ενδοθηλίου αγγείων οστού

Νεαρές ηλικίες

Καταστάσεις που προέρχονται από το οστό

● Προέρχονται από οποιονδήποτε ιστό του οστού

- ❖ Οστέωμα
- ❖ Οστεοειδές οστέωμα
- ❖ Οστεωσάρκωμα
- ❖ Σάρκωμα Ewing
- ❖ Γιγαντοκυτταρικός όγκος
- ❖ Νόσος Paget
- ❖ Ιστιοκυττάρωση κυττάρων Langerhans
- ❖ Όγκοι ενδοθηλίου αγγείων οστού

Σάρκωμα Ewing

- ⦿ Αποτελεί την πιο κακοήγη μορφή νεοπλασματος των οστών
- ⦿ Εμφανίζεται σε οστά ή σε μαλακούς ιστούς
- ⦿ Οστά της πυέλου, του μηρού, καθώς και στον κορμό
- ⦿ Μονήρης εντόπιση με συστηματικές μεταστάσεις
- ⦿ Στους σπονδύλους παρουσιάζεται σε ποσοστό κάτω του 7%
- ⦿ 10 και 20 ετών, αλλά μικρότερες ή μεγαλύτερες ηλικίες μπορούν επίσης να νοσήσουν (Μέσος όρος 14έτη)
- ⦿ Πόνος, οίδημα (διόγκωση) και ευαισθησία στην πάσχουσα περιοχή που διαρκούν λίγες εβδομάδες ή και μήνες
- ⦿ Ο πόνος βελτιώνεται με την άσκηση και χειροτερεύει με την ανάπαυση
- ⦿ Πυρετός, κακουχία, αναιμία και απώλεια βάρους παρουσιάζονται σε ποσοστό 10-20%. Σε προσβολή σπονδυλικής στήλης, συμπτώματα από πίεση του νωτιαίου σωλήνα
- ⦿ Ασαφώς αφοριζόμενη καταστροφική βλάβη που συσχετίζεται με μάζα μαλακών μορίων. Ο φλοιός στην περιοχή της βλάβης είναι διεσταλμένος και το περίοστεο παρεκτοπισμένο από τον όγκο.

Τρίγωνο του Codman

Γιγαντοκυτταρικός όγκος

- Καλοήθης αλλά τοπικά επιθετικός όγκος των οστών
- Λυτική εστία στην επίφυση των μακρών οστών και κυρίως του γόνατος.
- Σπάνιες πνευμονικές μεταστάσεις που παρουσιάζουν καλοήγη συμπεριφορά
- Κυρίως στην 2η δεκαετία
- Μετά την ωρίμανση του σκελετού μονήρης όγκοι στα μακρά οστά.
- Πριν την ωρίμανση πολλαπλοί όγκοι, κυρίως στους σπονδύλους
- Πόνος, οίδημα και περιορισμός στην κινητικότητα της άρθρωσης στην εστία
- Στο scanning οστών τυπική εικόνα με μειωμένη πρόσληψη του ραδιοφαρμάκου στο κέντρο της βλάβης

Νόσος Paget

- Υπερανάπτυξη οστού σε μια ή πολλαπλές περιοχές
- Επηρεασμένη ακεραιότητα του οστού
- Κρανίο, σπονδυλική στήλη, πύελος, μακρά οστά κάτω άκρων
- Ασυμπτωματικοί ασθενής άνω των 55ετών – τυχαίο εύρημα
- Πόνος από την υπερανάπτυξη του οστού ή από δευτεροπαθή αίτια όπως οστεοαρθρίτιδα, παγίδευση νεύρου, κατάγματα.
- Αύξηση πόνου με άρση βάρους. Παρουσία και στον ύπνο
- Πάχυνση του φλοιού του οστού και συραγγοποίηση μεταξύ των πετταχυσμένων οστικών δοκίδων
- Αυξημένη ALP

Ιστιοκυττάρωση κυττάρων Langerhans

- Σπάνια διαταραχή των ιστιοκυττάρων
- Σε οποιαδήποτε ηλικία
- Μονήρης ή πολλαπλές οστικές βλάβες ➡ διήθηση από ιστιοκύτταρα στην βιοψία
- Περιορίζεται σε ένα όργανο(55%) ή είναι πολυσυστηματική νόσος
  - Δέρμα – 39%
  - Λεμφαδένες – 19%
  - Ήπαρ– 16%
  - Σπλήνας – 13%
  - Βλεννογόνος στοματικής κοιλότητας – 13%
  - Πνεύμονας– 10%
  - ΚΝΣ – 6%
- Πολυσυστηματική νόσος κυρίως σε παιδιά κάτω των 3 ετών
- Δερματικό εξάνθημα, δύσπνοια ή ταχύπνοια, πολυδιψία και πολουρία, οστικός πόνος, λεμφαδενοπάθεια, απώλεια βάρους, πυρετός, υπερτροφία ούλων, προβλήματα μνήμης
- Εντοπισμένος οστικός πόνος και τοπική ευαισθησία, σαν αποτέλεσμα οστικής διάβρωσης ή και παθολογικού κατάγματος
- Ψηλαφητικά, διόγκωση ή μάζα στην προσβληθείσα περιοχή
- Ακτινολογικά, ασαφής οστεολυτική περιοχή με καταστροφή του φλοιού και «κρομμυοειδής» περιοστική αντίδραση στα μακρά οστά στη φάση της αποκατάστασης
- Το σώμα του σπονδύλου καταρρέει δίνοντας την εικόνα αποπλατυσμένου σπονδύλου

Όγκοι αγγείων οστού

- ◉ Προέρχονται από το ενδοθήλιο των αγγείων των οστών
- ◉ Επιθυλιοειδές αιμαγγείωμα, επιθυλιοειδές αιμαγγειοενδοθυλίωμα και επιθυλιοειδές αιμαγγειοσάρκωμα
- ◉ 2^η με 3^η δεκαετία
- ◉ Μονήρης μάζα σε κρανίο, σπόνδυλο, μηριαίο οστό, κνήμη ή και πολλαπλές εστίες είτε στο ίδιο οστό είτε σε διαφορετικά
- ◉ Ακτινολογικά ασαφώς οριοθετημένες, λυτικές βλάβες με εικόνα φυσαλίδων κεντρικά και σκληρυντικού περιγράμματος.
- ◉ Βιοψία μάζας

Αιμοποιητικοί καρκίνοι

- ⦿ Μυέλωμα και συνδρομο POEMS
- ⦿ Λέμφωμα Hodgkin
- ⦿ Λέμφωμα non-Hodgkin

Μυέλωμα

- Νεοπλασματικός πολλαπλασιασμός από ένα κλώνο πλασματοκυττάρων που παράγουν μια μονοκλωνική ανοσοσφαιρίνη
- Εκτεταμένη οστική καταστροφή με οστεολυτικές βλάβες, οστεοπενία και παθολογικά κατάγματα
- Πλασματοκύτταρα στον μυελό των οστών > 10% ή βιοψία οστικής βλάβης ➡ πλασματοκύττωμα
- CRAB
  - Υπερασβαισταιμία
  - Νεφρική ανεπάρκεια
  - Αναιμία
  - Οστικές βλάβες
- Μη μονοκλωνική κατανομή στην ανοσοκαθήλωση αίματος και ούρων
- Πρόσληψη του ραδιοφαρμάκου στις οστικές βλάβες
- POEMS ➡ Οστεοσκληρυντικές βλάβες

Λέμφωμα *Hodgkin*

- Ανώδυνη διεύρυνση ενός ή περισσότερων λεμφαδένων
- Οι αδένες εμφανίζονται υπόσκληροι, ελαστικής συστάσεως και δεν συμφύονται με τους πέριξ ιστούς κατά την εξέταση
- Τραχηλικοί 70%, μασχαλιαίοι 15%, βουβωνικοί 6%
Αριστερά > Δεξιά
- Β συμπτώματα: πυρετός, η νυχτερινή εφίδρωση και η απώλεια βάρους
- Σπληνομεγαλία, ηπατομεγαλία
- Τα οστά προσβάλλονται σε προχωρημένη νόσο είτε αιματογενώς, είτε κατά συνέχεια ιστών ➡ οστεολυτικές εστίες
- Σπόνδυλοι, πλευρές και οστά πυέλου
- Υπόνοια επί οστικού πόνου ή σημείου πίεσεως ριζών
- Αντικειμενική εξέταση και αξονικές τομογραφίες αρνητικές για λεμφαδενοπάθεια

Λέμφωμα non-Hodgkin

- ⦿ Πολυεστιακή λεμφαδενική διόγκωση
- ⦿ Συχνές εξωαδενικές εντοπίσεις σε πεπτικό σωλήνα, δέρμα, οστά, σιαλογόνοι αδένες, ρινοφάρυγγας, ΚΝΣ
- ⦿ Β συμπτώματα 40%
- ⦿ Βιοψία λεμφαδένα ή στομάχου
- ⦿ Αξονικές τομογραφίες αρνητικές
- ⦿ Γαστροσκόπηση αρνητική
- ⦿ Αντικειμενική εξέταση αρνητική

Μη αιμοποιητικοί καρκίνοι

- ⦿ Μαστού
- ⦿ Πνεύμονα
- ⦿ Προστάτη αδέννα
- ⦿ Μελάνωμα
- ⦿ Νεφρού
- ⦿ Γαστρεντερικού σωλήνα
- ⦿ Θυρεοειδούς
- ⦿ Αγνώστου πρωτοπαθούς εστίας

Μη αιμοποιητικοί καρκίνοι

- Μαστού
- Πνεύμονα
- Προστάτη αδένα
- Μελάνωμα
- Νεφρού
- Γαστρεντερικού σωλήνα
- Θυρεοειδούς
- Αγνώστου πρωτοπαθούς εστίας

• Αξονική τομογραφία
θώρακος/άνω κάτω κοιλίας
αρνητικές
• Γαστροσκόπηση/κολοσκόπηση
αρνητική
• Αντικειμενική εξέταση αρνητική
• Χαρτογράφηση σπίλων
αρνητική
• Καρκινικοί δείκτες αρνητικοί

Θυρεοειδούς

- ⦿ ΩΡΛ εκτίμηση αρνητική
- ⦿ Υπερηχογράφημα θυρεοειδούς αρνητικό
- ⦿ Θυρεοειδικές ορμόνες φυσιολογικές
- ⦿ Αντικειμενική εξέταση αρνητική

Αγνώστου πρωτοπαθούς εστίας

- ⦿ 4-5% των διηθητικών όγκων
- ⦿ Οι ασθενείς παρουσιάζονται με συμπτώματα από δευτεροπαθείς εντοπίσεις
- ⦿ Αντικειμενική εξέταση, εργαστηριακός έλεγχος και πλήρης απεικονιστικός και ενδοσκοπικός έλεγχος δεν αποκαλύπτει την πρωτοπαθή εστία
- ⦿ Βιοψία από δευτεροπαθή εντόπιση

Πιθανές διαγνώσεις

1. Μεταστατικός καρκίνος αγνώστου πρωτοπαθούς εστίας
2. Σπάνιος πολυεστιακός όγκος οστών

Επίχρισμα μυελού οστών και
οστεομυελική βιοψία

Βιοψία οστικής βλάβης